

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	4
สมมติฐานการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์การศึกษา.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง.....	13
ความหมายและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง.....	13
ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง.....	16
การบริหารการเปลี่ยนแปลง.....	29
ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	38
ทฤษฎีแรงผลักดันแรงต้าน.....	41
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน.....	44
ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน.....	44
ทฤษฎีลำดับความต้องการ.....	65

สารบัญ (ต่อ)

หัวข้อ	หน้า
ทฤษฎีสองปัจจัย.....	68
ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y.....	70
แนวคิดเกี่ยวกับบริบท.....	72
โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง.....	72
สภาพการดำเนินงานของ โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง.....	78
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ... งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79 82
งานวิจัยในประเทศ.....	82
งานวิจัยต่างประเทศ.....	86
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	89
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	148
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	148
สมมติฐานการศึกษา.....	149

สารบัญ (ต่อ)

หัวข้อเรื่อง	หน้า
วิธีดำเนินการศึกษา.....	149
สรุปผลการวิจัย.....	151
อภิปรายผล.....	162
ข้อเสนอแนะ.....	167
บรรณานุกรม.....	171
ภาคผนวก.....	177
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการศึกษา.....	178
ภาคผนวก ข ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม.....	189
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	196
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา.....	206
ประวัติผู้ศึกษา.....	212

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	90
2	แสดงค่าจำแนกรายข้อ โดยใช้สถิติ Item-total Correlation.....	94
3	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	105
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้าน.....	107
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการเปลี่ยนแปลงด้านการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์.....	108
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร.....	109
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี.....	110
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการเปลี่ยนแปลงบุคลากร.....	111
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม.....	112
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้าน.....	113
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงด้านความเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลง.....	114
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง.....	115
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง ด้านความผูกพันของพนักงานในองค์กรต่อการเปลี่ยนแปลง.....	117
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานในภาพรวมและเป็นรายด้าน.....	118
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้านลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา.	119
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้านความพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ.....	120
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้านจุดมุ่งหมายหลักและนโยบายในการทำงาน.....	121
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้าน การให้บำเหน็จรางวัล.....	122
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน.....	123
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน ด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน.....	124
22	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	126
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน 9 ตัวแปร.....	128
24	ตัวแปรที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ตัวแปรตาม (Y)	130
25	ตัวแปรที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ตัวแปรอิสระ(X)	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ผลการวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (Y)..	132
27	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมและรายด้าน.....	135
28	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อใต้บังคับบัญชา	136
29	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ.....	137
30	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านจุดมุ่งหมายหลักและนโยบายการดำเนินงาน.....	38
31	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการให้บำเหน็จรางวัล.....	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
32	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน..... 139
33	ค่าความถี่และร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน..... 140
34	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมและแสดงเป็นรายด้าน..... 141
35	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา..... 142
36	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ..... 143
37	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านจุดมุ่งหมายหลักและนโยบายการดำเนินงาน..... 144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานอาสาสมัครในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการให้บำเหน็จรางวัล.....	145
39	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานอาสาสมัครในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน.....	145
40	ค่าความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ที่มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานอาสาสมัครในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน.....	146

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	วัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงขององค์กร.....	18
2	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร.....	19
3	ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงขององค์กรตามแนวคิดของเกย์เนอร์(Greiner)..	24
4	สาเหตุของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง.....	26
5	แรงต้านทานที่เกิดจากการสูญเสียส่วนบุคคล.....	27
6	สาเหตุของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง.....	28
7	กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง.....	30
8	แนวคิดทฤษฎีของเลวิน.....	42
9	บันไดแห่งความต้องการของมนุษย์ ของ มาสโลว์ (Maslow).....	67
10	ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก(Herzberg's Two-factor Theory).....	69
11	โครงสร้างโรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง.....	77
12	โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานยาสูบในเขตภาคตะวันออก เฉียงเหนือ.....	81